

(Izšla ob 4 jutraj).

Stane mesečno 12-50 Din
za inozemstvo 25-
neobvezno

Oglaš po tarifu.

Uredništvo:

Miklošičeva cesta št. 16/1.
Telefon št. 72.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravištvo:

Ljubljana, Prešernova
ul. št. 64. Telef. št. 28.

Podružnice:

Maribor, Barbarska ul. 1
Tel. št. 22.

Celje, Aleksandrova 4.

Račun pri pošti, čekov
zavodu št. 11.842.

Ljubljana, 18. decembra.

Na Grškem se podira prestol Konstantinovih dedičev. Danes sta kralj Jurij II. in njegova soproga zapustila Atene ter odpotovala — v Rumunijo k starišem kraljici. S tem pričenja likvidacija grške monarhije in ako veljaki ne varajo, bo Grška v najkrajšem času proglašena za republiko — Venizelosom na čelu.

Sedanji dogodki, ki se odigravajo na Grškem, so zaključna faza razvoja političnih prilik od lanskega avgusta naprej.

Ko se je v avgustu l. 1923. zrušila grška fronta v Mali Aziji, je kmalu odjeknila reakcija v notranjosti države. Javnost je bila ogorčena na krivce katastrofalnega vojnega poraza, ki je uničil smeje grške nacionalne sanje; izbruhnila je vojaška revolucija in dne 27. septembra 1922 sta polkovnika Plastiras in Gonatas, vodji vojaške carote, na čelu uporih šest vkorakala v Atene. Kralj Konstantin se je moral odpovedati prestolu, ki je prešel na njegovega sina Georgiosa II.; osnovala se je nova vlada iz pristašev revolucionarnega pokreta, dočim je revolucionarni odbor obstojal poleg nje kot posebna organizacija pod vodstvom Plastirasa ter odločilno vplival na potek dogodkov. Režim, ki je sledil temu prevratu v Grčiji, je imel povsem značaj vojaške diktature. Posredila pa se je voljem revolucije reorganizirati armado in gospodarski ter vnanjopolitični položaj države izdatno izboljšati. V notranji politiki so se pa s tem, da so postavili pred izredno revolucionarno sodišče voditelje prejšnje vlade in armade, čez, da so zakrivali poraz, jih obdoli na smrt in večino v resnici usmrtili, neodpustno zamerili konstantinovski stranki.

Ko je bil naposled v Lausanne podpis mir s Turčijo, za revolucionarno diktaturo ni bilo več tehtnega vzroka. Revolucionarni odbor je napovedal volitve, ki naj zopet uvedejo normalni parlamentarni režim v Grčiji; odločili so se dobili pasivno volilno pravico. Konstantinovci so takoj, ko je prenehala obsešno stanje, začeli najvidnejšo kampanjo zoper revolucionarno vlado in zasnovali so vojaško protirevolucijo pod vodstvom generala Metaxasa. Dasi je bila revolta srečno in hitro udušena, je vendar povzročila popolni preokret notranjopolitične borbe v Grčiji. Po eni strani se je revolucionarni odbor postavil odločno in jasno zoper konstantinovce kot nezanesljive, po drugi pa je začela sedaj sedita republikanska propaganda. Dolžec kralja, da je bil v zvezi z Metaxasovo protirevolucijo, so zahtevali nepomirljivi republikanci takojšnjo odstranitev kralja Jurija II. Ta ekstremna republikanska propaganda je izhajala iz — armade. Ta ekstremni republikanizem so vodili vrhovni poveljniki atenske garnizije Pangalos, Kondilis in Hadzikirakis, ki so se pričeli obračati že proti revolucionarni vladi sami, ki se je držala zmerno in je hotela vprašanje republike prepustiti novemu parlamentu, oziroma eventualnemu poznejšemu plebiscitu.

V tem obdobju krasu so se zopet pričele vse oči obračati na Venizelosa, ki živi od konstantinovske restavracije v Parizu. Venizelos se ni hotel vrniti, pač pa je ves svoj vpliv uporabil, da pomiri duhove. Venizelistična ali liberalna stranka je bila prvotno povsem monarhistična, nekateri njeni pristaši so postajali republikanski orijentirani šele pod vplivom germanofilskih in reakcionarnih Konstantinovih politik. To republikansko krilo pa se je nanosled ocepilo od venizelistov in postalo samostojna stranka v juliju letošnjega leta. Ta nova republikanska stranka je v zvezi z oficirji vodila ono srdito in hrupno republikansko propagando, ki je razburjala grško javnost in povzročila, da so se tudi venizelisti orijentirali nekoliko bolj na levo. Vendar njih zadržanje še vedno ni povsem sigurno; gotovo je, da se sicer ne ogrevajo preveč za republiko, da pa bi jo sprejeli, ako bi se izkazalo, da jo res hoče večina naroda. Tudi Venizelos, dasi sam načelno republikanec, je nasvetoval zmerno taktiko. Paš pa so vneti republikanci malozičaj begunci, ki tudi volitve in katerih je okrog 200.000 med volilci. Odločni monarhisti so le bivši konstantinovci, konservativna stranka, ki pa je zastrašena po zadnjih dogodkih, v večini volilnih okrajev niti kandidatnih list ni postavila.

V takem položaju je bila zmaga venizelistične stranke skoraj gotova. To se je tudi zgodilo. Po dosežani taktiki venizelistov bi bilo pričakovati, da se razvoj dogodkov ne bo razvil v

Grški kralj pobegnil iz domovine

REPUBLIKANSKI PUČ. — VENIZELOS NAJ SEŠTAVI NOVO VLA-DO. — BORBA ZA OBLIKO REPUBLIKE.

Atene, 18. decembra. k. Končni izid nedeljskih volitev še vedno ni znan. Domneva se, da ga vlada namenoma prikriva, ker je doživela pri volitvah velik poraz. Že sedaj je namreč gotovo, da so dobili daleč nad polovico mandata venizelisti, ki bodo imeli v novi skupščini okrog 250 zastopnikov, dočim so si jih priporili vladni republikanci samo okrog 150. Monarhisti so propadli popolnoma; doslej so znane le štiri njihove zmage. Venizelos sam je izvoljen v 15 okrajih.

Volitve so potekle razmeroma mirno in vsaj doslej še ni poročil o kakih večjih izgrediv. Ker monarhisti v ogromni večini okrajev niso postavili kandidatov je ostala več kot četrtina volilcev doma. Borba se je zato bila le med republikanci in venizelisti. Stara Grčija je volila po večini venizelistično, Trakija in Makedonija, kjer živi okrog 200.000 volilcev beguncov iz Male Azije, pa pretežno republikansko.

Ker ni jasno, kakšno stališče bodo razvili venizelisti v vprašanju monarhije, se republikanci boje, da bi se utegnili Venizelos vendarle odločiti za nadaljnji obstoj monarhizma. Zato ga hočejo, predno bo mogel prevzeti vladno, postaviti pred izvršeno dejstvo. Sklicali so za večeraj in danes po vsej Grčiji, zlasti pa v Atenah in po Trakiji ter Makedoniji na stotine shodov, na katerih so zahtevali proklamacijo republike. Pod pritiskom republikanskega krila oficirskega zbora je vlada danes jutraj pozvala kralja, naj v interesu mira in svoje osebne varnosti zapusti Grčijo, dokler ne pade definitivna odločitev o bodoči obliki vladavine.

Atene, 18. decembra. s. Večerašnjega zborovanja republikancev se je v Atenah udeležilo komaj tisoč oseb. Vodje venizelistov so poslali Venizelosu brzojavko, da naj se v skladu ugodnih volilnih izidov vrne takoj na Grško. Ker se republikanci bojuje, da bi v parlamentu podlegli, so sklenili rešiti vprašanje državne oblike še pred sestankom parlamenta.

POZIV KRALJU, DA ZAPUSTI DRŽAVO.

Atene, 18. decembra. b. Grška vlada je vsled zahteve armade in mornarice nujno pozvala kralja, da takoj zapusti

Kako se ponujajo klerikalci radikalom

AVTONOMIJA VRŽENA ČEZ PLOT. — ŽELJA PO RESTAVRACIJI MARKOVEGA PROTOKOLA. — RADICI IZDAN OD SVOJIH ZAVEZNIKOV. — KAJ SI ŽELI SE G. SUŠNIK.

Beograd, 18. decembra. p. Danes ob 16. do 20.30 je bil ministrski svet, ki je predvsem konstatiral, da klerikalci stavišjo zelo pretirane ponudbe za vstop v vladno. Med drugim zahtevajo zase prvega podpredsednika narodne skupščine (to mesto je rezervirano posl. Antonu Sušniku). Radici so klerikalci v svojih ponudbah pustili popolnoma na cedilu in priznavajo, da s njim ne morejo imeti nič opraviti. Vprašanje revizije ustave, katero klerikalci le še v načelu vidijo, se v svoji ponudbi obšli na jako sprten način. Pravijo, da naj se jim po vzoru Markovega protokola najprej izroči vsa vladna mesta v Sloveniji, potem pa naj se razpišejo nove volitve. V te volitve bi SLS, snova šla pod geslom revizije ustave in avtonomije. Tega pa ne zahteva od radikalov, tako da potem nova skupščina lahko ukrene kar hoče in je pridoben čas. Radikalci se o klerikalnih ponudbah nič kaj poveljno ne izražajo. Dvornost klerikalcev je razvidna tudi iz dejstva, da je podpredsednik kluba SLS, Sušnik danes izjavil, da

skokih. Prišlo je drugače. Republikanci, ki so izšli tudi zelo jaki iz volitev, so očividno hoteli izrabiti ugodno priliko splošne neorijentiranosti in postaviti venizeliste pred fait accompli. Tako je postal kralj Jurij, kakor vse kaže, žrtev vojaškega puča. Zapustil je deželo in je s tem pač sam spustil zadnjo karto iz svojih rok. Ponj pač nikdo več ne bo šel...

Tako se nam zdi naravno, da bo potek dogodkov tak, kakor smo rekli na početku današnjega članka. Ako se vrne Venizelos, potem smemo biti tudi z naše jugoslovanske strani zadovoljni. Kajti politika tega odličnega državnika je politika iskrenega prijateljstva tudi napram naši državi in je politika modra treznost.

državo in počaka odločitve sedanje ustavodajne skupščine v inozemstvu. Kralju je bil dovoljen do 12. ure čas za pomislek. Zvečer sta odpotovala kralj in kraljica v Rumunijo, kjer se bosta nastanila najbrž v Sinajli.

Zatrjuje se, da so revolucionarji stali ultimatum, ker so bila iz Pariza v teku nova prizadevanja preprečiti razglasitev republike. Tej akciji niso hoteli dati časa za razvoj in so vsled tega odredili, da kraljeva dvojica proti volji Venizelosa odpotuje. Če se je Venizelos sedaj odločil vrniti se na Grško, ni znano, ker je po zadnji izjavi zatrjeval, da hoče počakati sklepa novega parlamenta. Z odpotovanjem kraljevske dvojice je nastala popolnoma nova situacija.

Atene, 18. decembra. j. Grški kralj in kraljica sta danes zvečer po nasvetu ministrskega sveta zapustila Grško. Kralj je pred odhodom brzojavno pozval Venizelosa, naj se vrne na Grško in sestavi vladno. Do definitivne ureditve vladne oblike bo vodil regentske posle Kunderiotja.

VENIZELOS NE PREVZAME PREDSEDSTVA REPUBLIKE?

Pariz, 18. decembra. j. Odstranitev grškega kralja iz Aten, je izzvala v Parizu splošno iznenadenje, in to tembolj, ker so bila razširjena govorice, da so se vršila pred nekaj časa tajna pogajanja med Beogradom, Atenami, Bukarešto in Parizom, ki so imela nasproten namen in s katerimi se spravlja v zvezo tudi pariško potovanje jugoslovanskega kralja Aleksandra. Potovanje kralja Aleksandra se je vršilo na iniciativno rumunske kraljice in je imelo po uspešnih posvetovanjih s francosko vlado pozitiven uspeh. Venizelos je podal pisмено izjavo, da ne mara za predsedstvo grške republike. Zato so v oficijelnih krogih mnenja, da je odstranitev kralja samo začasna. Na Quai d'Orsayu poudarjajo, da Venizelos ne želi republike, temveč zmene monarhije.

London, 18. decembra. j. Kakor se doznava, grški republikanci se niso odločili za bodočo formo republike. Dočim nekateri predlagajo ameriški vzorec pod predsedstvom Venizelosa, hočejo drugi na čelo vojnega milijonarja Bazila Zacharova in republiko po francoskem vzoru.

mu je g. Korošec prepovedal vsako izjavo o pogajanjih SLS z radikali. G. Korošec te dni sploh ne prihaja v parlament. Večina radikalov smatra klerikalne ponudbe za izraz notranje slabosti in izražajo mnenje, da s klerikalci kot neuhotnim elementom, ki se riblje med vlado in opozicijo, ne more priti do sporazuma. "Ondarjajo tudi, da bodo klerikalci, če trdijo, da mnogi cenijoš kakor sedaj govorijo pred javnostjo.

Beograd, 18. decembra. p. Na današnji seji ministrskega sveta se je govorilo tudi o razdelitvi države na oblasti in o morebitnem povratku g. Radice. Prevladuje mnenje, da naj se Radici zaradi večje izjave izroči sodniji. Vlada se je danes bavila tudi z manjšimi resortnimi vprašanji in je odobrila amandmane ministra prosvete za jutrišnje sejo finančnega odbora. Minister pravde je predložil zakonski načrt o širivskih sodiščih. Jugoslovanskemu novinarskemu združenju je odobrena podpora 25 tisoč Din za pokojninski sklad.

Sestanek Male antante

Beograd, 18. decembra. r. Za sestanek predstavnikov držav Male antante v Beogradu se vršijo obilne priprave. Sestanek se bo vršil v novi zgradbi ministrstva zunanjih del v Kralja Milana ulici. Tudi v ministrstvu zunanjih poslov se vrše velike priprave za ureditev prostorov, v katerih bodo zborovali državniki. Ministrstvo zunanjih del je izdelalo podroben program za sprejem zastopnikov Male antante.

REVOLUCIJA V MEHIKI.

Pariz, 18. decembra. s. Mehikanski revolucionarji so dosegli nove uspehe. Zasedli so mesto Pueblo, ki so je vladne čete izpraznile.

Vprašanje konkordata

MINISTER VER O CERKVENIH VPRAŠANJH. — SE ENA TEOL- GIJA! — POZIV VLADI DA ZAŠČITI KULTURNE INTERESE JUGO-SLOVENOV V ITALIJI IN AVSTRIJI.

Beograd, 18. decembra. p. Na seji finančnega odbora so v razpravi o budžetu ministrstva ver govorili musliman Huscin Alić ter klerikalca Pušenjak in Kulovec. Demokrat Gfoka Popović je zahteval, naj se zvišalo postavke za duhovniške vdove. Minister ver Janjić je v daljšem ekspoziju poročal, da je za pravo- stavno cerkev že izdelan zakonski načrt, kakor tudi statut. Priprave za zakonski načrt o katoliški cerkvi so izvršene in se sedaj uvedejo razgovori z Vatikanom preko poslanika dr. Smolika- ke za sklep konkordata. Zakon o muslimanski cerkvi še ni definitivno izdelan, načrt se bo predložil narodni skupščini že meseca januarja. Tudi vprašanje protestantske cerkve se stopnjema ukli- dila. Nemški protestanti so predložili ministru ver svoj zakonski načrt. Priča- kuje se, da store to tudi Slovaki. Vpra- šanje Židov je rešeno s tem, da so se židje zadovoljili z ustanovitvijo mesta vrhovnega rabina v Beogradu. Z inter- konfesijskim zakonom se bodo uredila vsa medsebojna verska vprašanja, ka- kor tudi razmerje med državno in cerk- vijo. Adventistična in nazarenska sekta v naši državi nista priznani, ker po- menju ministra, delujeta — v protidr- žavnem zmislu. V vprašanju restavraci- je samostanov bo poseben odbor določil one samostane, ki so zgodovinskega po- mena in ki se imajo popraviti. Govoreč o muslimanih je izjavil minister ver, da bo šerijatsko sodno šolo pretvoril v fa- kulteto s sedežem v Beogradu. V Beo- gradu se ustanovi tudi katoliška bogo- slovnica. Zatem je govoril finančni mi- nister dr. Stojadinović, ki je odobril po- samezne zvišane postavke v proračunu. Ugotovil je, da se je budžet povzela za 1.356.955 dinarjev. Pri glasovanju je bil budžet z 18 proti 10 glasovom sprejet.

Nato je finančni odbor prešel na raz- pravo o budžetu ministrstva pošte in br-

zojava. Demokrat Manojlo Sokić je na- stopil proti temu, da bi se pošte znam- ke tiskale in dobavljale iz inozemstva. Ugotovil je, da se v ministrstvu pošte in brzojava vodi strankarska politika. Za njim sta govorila še zemljoradnik Voja Lazić in demokrat Agatonović. Minister pošte in brzojava je odgovarjal, da se pošte znanke izdelujejo v inozemstvu radi tega, ker so inozemske trdke dale jamstvo, da ne bo mogoča falzifikacija znank, česar naše trdke niso mogla izjaviti. Poštni promet se po imenju mi- nistra zboljšuje. Budžet ministra pošte in brzojava je bil sprejet z 17 proti 6 glasovom.

Na popoldanski seji finančnega odbora se je vršila razprava o budžetu mi- nistrstva prosvete. Zemljoradnik Lazić je zahteval, da prosvetno ministrstvo posveti večjo pozornost izobražbi ljud- stva. Demokrat Svetozar Gjorgjević je ugotovil, da je proračun nesorazmerna. Dočim je predviden za vseučilišča kre- dit 50 milijonov, za gimnazije 76 mili- jonov, znaša kredit za osnovne šole sa- mo 85 milijonov. Gimnazije je treba re- ducirati, zato pa naj se čim najbolj po- spešje ustanavljanje strokovnih šol. Ostro je kritiziral, da preganja vlada baš one učitelje na Hrvaškem, ki so jugo- slovanskega mišljenja. Demokrat Manoi- lo Sokić je zahteval, naj minister pro- svete preko ministra zunanjih del prote- stira v Rimu in na Dunaju, ker italij- ska in avstrijska vlada ne odpirata ju- goslovanskih osnovnih šol v Primorju in na Koroskem, do katerih imamo pravo po mirovnih pogodbah. Ko je še go- voril klerikalca Vesensjak, je demokrat Rista Jojić grajal, da še ni izveden- enoten učni načrt za vso državo. Treba je posvetiti večjo pažnjo tudi fizični vzgoji mladine.

Ob 20. je bila seja prekinjena in se bo prihodnja vršila jutri dopoldne ob 9.15.

Izvenparlamentarna vlada na Poljskem

VSI POSKUSI ZA PARLAMENTARNO REŠITEV KRIZE IZJALOV- LJENI. — GRABSKI SEŠTAVI POSLOVNO VLADO STROKOVNJA- KOV.

Varšava, 18. decembra. s. Misija po- slanca Thuguta za sestavo vlade se je ponesrečila, ker sta mu poslancu Kor- fanty in Chapinski v zadnjem trenut- ku odpovedala podporo. Klub kršćan- skih demokratov je sklenil podpirati vsako vlado, ki bo imela najmanj 223 poljskih glasov. Poljska ljudska stran- ka je obljubila podporo Thugutu sa- mo pod pogojem, da bo kabinet opr- ta na čisto poljsko večino. Z ozirom na izide teh pogajanj je odšel Thugut danes zvečer k državnemu predsedni- ku in mu vrnil mislijo.

Varšava, 18. decembra. h. Državni predsednik Wojciechowski, ki je sedaj najmočnejša politična osebnost na Poljskem, je po neuspehu Thuguta po- veril bivšemu finančnemu ministru La- dislavu Grabskemu sestavo delovne-

ga kabineta brez ozira na parlamen- tarne stranke. Grabski je predložil da- nes zvečer državnemu predsedniku ministrsko listo, ki obstoji deloma iz parlamentarcev, deloma iz nepolitič- nih strokovnjakov. Za zunanjo mini- strstvo je predlagal Londonaki posla- nik Skirmunt, ki je bil brzojavno po- zvan iz Pariza, kjer je interveniral v javotinski zadevi na zasedanju Sve- tane zveze narodov. Finančni resort bi si obdržal Grabski. Stranke še niso zavzele stališča.

Grabski je izjavil zastopnikom če- sopsija, da ni več časa za parlamen- tarne eksperimente, temveč ima vlada edino nalogo sanirati državne finan- ce. Tej nalogi bo posvetil novi kabi- net vso pozornost.

Italijanski parlament ne bo razpuščen?

Rim, 18. decembra. l. V poloficijozni izjavi se proglašja, da g. Mussolini ni še sklenil razpustiti laško zbornico, ampak da izgleda, da se bo zasedanje zbornice zopet otvorilo meseca februarja s presto- lnim govorom.

Atentat na laškega kralja

Rim, 18. decembra. s. «Giornale d'Ita- lia» poroča iz Napolja, da je bil v soboto na kraljev vlak poskušen atentat. Pri Castelnuovu se je moral vlak vsled zasil- nega signala ustaviti. Neki progovni ču- vaj je opazil na ovinku, da so bile trač- nice odtrgane in je preprečil nesrečo.

SODNIKI DOBE POSEBNE DOKLADE.

Beograd, 18. decembra. p. Po pred- logu ministra pravde, je ministrski svet sklenil, da se do definitivne regu- lacije zakonov o sodniških uredijo njil- hove draginske doklade s posebno uredbo.

TANGERSKI SPORAZUM.

Pariz, 18. decembra. s. Pogajanja o tangerskem vprašanju, ki trajajo že od 27. oktobra, bodo danes zaključena. Po- godba bo podpisana v zunanjem minist- rstvu. Besedilo listine bo pred podpisom sporočeno diplomatskim misijam.

Inozemske borze

18. decembra:

CURIE: New-York 578.50, London 25.09, Pariz 30.05, Milan 24.57, Praga 16.80, Budimpešta 0.0802, Beograd 6.525, Sofija 4.05, Dunaj 0.008075.

TRST: Beograd 26 do 26.25, Pariz 120.50 do 121, London 100.70 do 100.95, New-York 23 do 23.10, Curib 401 do 404, Praga 67.20 do 67.60, Dunaj 0.0820 do 0.0827, službeni kurz zlate lire 2.490 do 2.005, dlužbeni kurz zlate lire 4.490

DUNAJ: Beograd 807 do 811, Berlin 15.70 do 16.30, Budimpešta 3.67 do 3.77, Bukarešta 364 do 368, London 309.50 do 310.50, Milan 3064 do 3076, New-York 70.935 do 71.185, Pariz 3724 do 3740, Praga 2079 do 2089, Sofija 493 do 497, Var- šava 80 do 100, Curib 12.875 do 12.425, dolarji 70.560 do 70.960, lire 3090 do 3050, dinarji 802 do 808.

PRAGA: Beograd 38.725, Dunaj 4.75, Rim 148.75, London 149.75, New-York 34.275, Curib 598.75.

BERLIN: (V milijonih): Beograd 47.850, Milan 183.540, Praga 125.605, Pariz 221.445, London 18.854.000, New-York 4.189.500, Curib 730.170.

LONDON: New-York 487.5, Pariz 83.55, Berlin 19 bilijonov, Milan 100.125, Praga 149.125.

NEW-YORK: Beograd 115, London 437.5, Pariz 523.50, Berlin 0.000.000.0025, Milan 484, Curib 17.43, Praga 295.23, Du- naj 0.14125, Budimpešta 0.528,

Zahteve našega učitelstva

Resolucije glavnega odbora UJU.

r. Beograd, 13. decembra.

Glavni odbor Uduženja jugoslov. učiteljstva je večeraj končal svojo dva dni trajajočo sejo, katere so se udeležili glavni odborniki iz vseh delov države. Slovence sta zastopala Rudolf Dostal iz Ljubljane in Pavel Fler iz Ptuja. Poleg notranjih organizacijskih vprašanj, se je odbor obširno bavil s stališčem učiteljstva napram uradniški pragmatiki in uredbi o razvrstitvi uradništva ter z načrtom osnovnošolskega zakona. Slovenski del UJU, ki se je s tem vprašanjem bavil obširno in izpopolnjeval v Ljubljanskem poverjenstvu, je podal po svojih zastopnikih točno izdelane predloge, ki jih je glavni odbor sprejel in vnesel v resolucije, ki so bile na koncu seje soglasno sprejete.

Te resolucije se glasijo:

«Po poročilih delegatov iz vseh pokrajin države je glavni odbor ugotovil: 1.) da se ne posveča dovolj pažnje ljudskemu šolstvu; 2.) da vladajo v novo pridruženih krajih še prosvetni zakoni bivše avstro-ogrske monarhije, kakor tudi raznovrstnost učiteljev, učnih načrtov in programov; 3.) da je treba v nacionalnem in etno pedagoškem interesu skupno izvesti reformo šolstva in unifikacijo prosvetnega zakonodajstva; 4.) da so iluzorne vse odredbe o obveznem pouku, ako se ne sprejme zakon o narodnih šolah; 5.) da so pogoji za delo v narodnih šolah brez ozira na nove potrebe ostali isti, kar zelo otežuje vzgojanje dece ter izvajanje in ojačevanje odnosa.

Glede zboljšanja učiteljskega stanja je glavni odbor UJU sprejel nastopne sklepe:

- 1.) da se učiteljske plače z dohodki srednješolskih učiteljev zravnaajo v razmerju 3 : 4;
- 2.) da se draginske doklade ne zmanjšajo;
- 3.) da se v smislu čl. 37. uradniškega zakona popravi določba v uredbi o razvrščanju učiteljev tako, da stopijo učitelji po 12 službenih letih v drugo, a po 15 službenih letih v prvo skupino II. kategorije;
- 4.) da se doseže maksimum osnovne plače po dovršenem 21. letu službe;
- 5.) da se učitelji preko 20 službenih let prevedejo v I. kategorijo in se razvrste v odgovarjajočo skupino I. kategorije;
- 6.) da se v smislu čl. 40. uradniškega zakona odredijo posebne plače učiteljem v Južni Srbiji in na drugih težavnejših mestih v ostalih pokrajinah, dalje, da se določi nagrada učiteljem v nerazdeljenih šolah, šolskim upraviteljem, kakor tudi vsem učiteljem, ki so se odlikovali s kulturnim delom;
- 7.) da imajo otroci učiteljev ženskega spola pokojnino do svoje poroke;
- 8.) da se odredbe čl. 33. uradniškega zakona o izjemnih in dopolnitvah na narodnih šolah od 23. junija 1919. razširijo na vse države;
- 9.) da se učitelji specialnih šol: za gluhe, za abnormno in slabovide, kakor tudi učiteljstvo mešanih šol s strokovnimi izpiti ter raznih drugih strokovnih šol razporedi po čl. 12. uredbi, da bi bili razvrščeni v smislu čl. 7. uradniškega zakona;
- 10.) da fond učiteljskih šol, stvorjen z volilom Jovana Gavrilovića in prispevki učiteljev, ostane last učiteljev;
- 11.) da se poročeni učiteljem dovolijo popolne draginske doklade;
- 12.) da se gmožno stanje upokojujencev izboljša in da se učitelji s kronsko pokojnino prevedejo na pokojnino v dvanajstih;
- 13.) da se pokrajinski šolski nadzorniki vrstijo v četrto skupino I. kategorije, a okrožni in županiški nadzorniki v peto skupino;
- 14.) da se kvalificirane državne otroške vrtarice vrstijo v nižje skupine II. kategorije, a nekvalificirane v III. kategorijo.

Z ozirom na ustvarjanje pogojev za

uspešno izvršitev zakona o narodni (osnovni) šolah predlaga UJU:

- 1.) da se čimprej sprejme zakon o šolskih občinah, da bi se mogle formirati občine tudi v krajih, kjer se to doslej še ni zgodilo;
 - 2.) da se prosveta osvobodí vsakega vpliva političnih oblasti in da se šolski nadzorniki namestijo po predlogu glavnega prosvetnega sveta;
 - 3.) da se od odobrenega kredita 20 milijonov Din za zgradbo šolskih poslopj uporabi gotova vsota za šolske zgradbe v Južni Srbiji ter Bosni in Hercegovini.
- Se večeraj popoldne je ministar prosvete sprejel deputacijo UJU, ki mu je izročila resolucije. Ministar je obljubil, da bo po možnosti vpoštel želje in zahteve učiteljstva. Slovenska delegata ostaneta še nekaj časa v Beogradu, kjer nameravata izvršiti več intervencij v prilog slovenskemu šolstvu in učiteljstvu.

V madžarskih ječah

Predavanje g. Božidarja Severja v Ljubljani.

Včeraj zvečer je predaval v veliki dvorani Mestnega doma g. Božidar Sever o svojem in o trpljenju številnih naših rojakov v Madžarski. Dvorana je bila nabito polna; med udeležniki je bilo zlasti tudi mnogo častnikov.

Kakor je poročal predavatelj, so ga kavalu po prevratu ujele v Prekmurju madžarske tolpe in ga odpeljale z mnogimi drugimi narodnimi delavci v madžarsko Subotico. V tamkajšnjih ječah so rasli z njim in z vsemi sotrpni skrajno nečloveško. Končno so ga postavili pred sodišče in ga obtožili »zločina proti integriteti madžarske države«. Bil je obsojen na smrt. Državni prevrat na Madžarskem je preprečil izvršitev smrtnih obsodb. Na krmilo so prišli komunisti, ki so uvedli komunistično gospodarstvo tudi v ječah. Komunisti so prejšnjo obsodbo anulirali in odredili novo obravnavo, pri kateri je nastopal kot državni pravnik ključavničarski pomočnik, dočim so kot sodniki fungirali delavci. In g. Sever je bil tudi od komunistov obsojen na smrt zaradi istega zločina; komunisti niso bili manjši imperijalisti kakor madžarski buržuji. Dva dni po razglasitvi obsodbe pa se mu je posrečilo ubežati iz temnih zaporov preko meje.

Usoda pa tudi pozneje g. Severju ni bila mila. Vrnil se je v domovino in nazaj v Prekmurje, kjer je postal, kakor znano, član razmejilvene komisije. Kot tak je bil tik pred Veliko nočjo 1922. zopet ujet od madžarskih tolp in odveden v Budimpešto, kjer je preživel več mesecev v tamkajšnjih nečloveških zaporih. »Probujači se Madžari« so ga dvakrat poskušali spraviti na drugi svet; le na skoro čudežen način je ostal pri življenju. Romal pa je iz ječe v ječo, ena bolj nečloveška od druge. Šele na številne diplomatične urgence naše vlade se je končno madžarska vlada udala in ga izpustila.

G. Sever je v svojem predavanju nazorno opisal trpljenje onih številnih naših ljudi, ki so po nedolžnem sedeli po madžarskih zaporih in so tam deloma še danes. Barbarstvo je edina prava označba za postopanje Madžarov, ki se — enako kakor Italijani — tudi prav radi ponajajo s svojo tisoletno kulturo.

Ob sklepu svojega predavanja je g. Sever poročal o sistematični propagandi, ki jo vodi današnja madžarska vlada proti naši državi. Njena glavna tendenca je ta, da zbere vse nepriljetne naše države in tako pripravi čas, ko se bo lahko mačkalo. Posebno tople odnose goji Madžarska z Italijo in Bolgarijo, ker se nadeja, da bi jo ti državi mogli podpirati pri njenem iredentističnem delu. V notranji politiki Madžarske pa vlada še vedno popoln kaos. Habsburška propaganda cvete, fanatična nacionalna vzgoja preveča višje sloje prebivalstva, dočim škriplje proletarijat z zobmi in računa na obračun s pomočjo Moskve.

Poslušalci so prekinjali govornika s ponovnim priznanjem in ga nagradili za njegovo živahno predavanje ob sklepu s splošnim odobravanjem.

Rešimo sokolski Tabor!

Politične beleške

— Kamenarovičev blok se ustvarja v Ljubljani. Naši prijatelji od SKS, ki se s vsemi štrfili branijo vstopiti v napredni blok proti klerikalizmu, češ da jim to ne pusti njihovo zemljoradniško srce, uprizarjajo skupno soto s Kamenarovičevimi radikali. Gre za opustitev »Jutranjih Novosti«, mesto kojih bi se na račun »Jadranske banke« izdaljal nov list za radikale in »Kmetijske«. Posvetovanj se udeležujejo g. dr. Azman na eni strani, na drugi pa imenoma SKS kmet dr. Marušič in kmet Zelenčnik, ki ga plačuje »Jugoslovenska Matica«. List bi naj zastopal interese »Jadranske banke«, radikale in SKS ob enem. Lepa družba, kaj ne? Stvar se dela na tihem brez sklepa načelnika SKS. Zdej je tudi razumljivo, zakaj piše »Kmetijski list« zadnje tedne kakor nješt od »Jadranske banke«. Mesto v napredni blok bodo zeleni generalčki pripeljali SKS v Kamenarovičev blok. Kam jadra uboga SKS?

— Na vladnem pragu vzdihujejo klerikalci, med njimi tudi znani klerikalni poslanec Krenžar, ki so mu trbovelski delavci dolžni nekaj milijonov na zapravljenih mezdah. Oj kako lepo bi bilo, če bi se izvršil Markov protokol! Adijo avtonomija, dol ž njo, živele samouprava, široka seveda, kakor vest klerikalne stranke. G. Krenžar razvija v večerajšnjem »Slovenec« čudovite načrte. Drinčević, Dežman, Prpič, Evgen Demetrovič so ob milost SLS, ker bi baje radi zaprečili klerikalno-radikalno zopetno ljuhevanje. Marinkovičev načrt o samoupravih stoji strog na stališču Vidovdanske ustave in odgovarja decentralističnim načelom, ki jih razvija JDS že od 1. 1919 naprej. Klerikalci lahko zaupamo, da poteka baš iz predlogov slovenskih in ostalih »prečanskih« demokratov. G. Krenžarju se načrt že nekoliko dopade. Tako je prav. Mesto avtonomija recimo samouprava pa bo dobro. Da bi to pomenilo izdajstvo volilcev, ki se jim je obljubila zakonodajna državna avtonomija, je jasno, a pred volitvami SLS ne bo težko spremeniti fronto. G. Krenžar v svoje smeje račune vleče tudi »Jutro«. Je lahko pomirljen. »Jutro« ve, kako se klerikalcem sline cede po vladi in kako zahtevajo zase ministrstvo poljoprivrede in ministrstvo za šume in rudnike. »Jutro« klerikalcem privošč, da leže pred pragom radikalije proseči, da jih to oslavo deklet pusti noter. Klerikalni trubačurji dan in noč že 3 tedne brenkajo pod Pašičevim oknom. Vsaka vrtica v Slovincu to potrjuje, najbolj pa Krenžarjeve jeremijade. G. Krenžar pač vse sodi po sebi.

— Iz politike koroških Slovencev. Na zahtevo zaupnikov se je vršil nedavno v Celovcu izredni občni zbor »Političnega in gospodarskega društva za Slovence na Koroškem«. Razlog za sklicanje izrednega zbora so bile velike težave povodom volilnega boja; pripetile so se nekatere napake, ki so se pozneje sicer poravnale, vendar pa je odbor smatral za potrebno, da odstopi in da članom proste roke. Po kratki debati se je staremu odboru soglasno izrekla zaupnica. Za predsednika je bil potem z veliko večino glasov izvoljen poslanec dr. Petek, prvi podpredsednik je Warhut z Brda, drugi podpredsednik Ogris iz Bilčova, tajnik Starc iz Hodš in blagajnik Alchholzer iz Loč. Občni zbor je sprejel več resolucij, v katerih protestira proti preganjanju in zapostavljanju Slovencev s strani koroških oblasti, proti vmešavanju »Helmattiensta« in oboroženih formacij v uradne posle ter proti krivici, da so bili na slovenskih župnijah nastavljeni nemški, slovenske nezmožni duhovni. Slovenskima poslanecema se je izreklo zaupanje s prošnjo, da z vsoto odločnosti nastopita za pravice slovenske manjšine na Koroškem.

Prosveta

Ljubljanska opera. Danes in jutri zvečer gostuje v operi gospa Tinka Wessel-Polla in sicer danes kot Rosina v »Seviljskem brivcu«, jutri pa kot Filina v »Mignon«. — V soboto je v operi premiera Franc Schmidtove opere »Notre-

damski zvonar«. Opera pride na oder pod taktirko g. Matačiča ter v režiji g. Šesta s popolnoma novo opremo.

— Sveče Krenžarkega. Pred nezadruženo prazno dvorano je sinoči nastopil v ljubljanski drami g. Vladimir Elski v naslovni vlogi »Svatbe Krenžarkega«. Izšel je prijetno, lepo mirno in je kljub temu, da je govoril ruski, bil maloštevilnemu občinstvu zelo blizu. Njegovo podajanje je gladko, izsolano in poteka brez zadržev. Napravil je v splošnem prav simpatičen vtis. Izboru je bil g. Poljaka kot Razplujev. Njegova prebrljena mimika igra je bila do zadnjih detajlov na visku in je držala gledalce v napetosti. Prav pohvalno moramo omeniti g. Šesta, gđe. Rakarjevo in tudi ostale. Bil je lep večer nepulsičnega humorja, mirne in sigurne igre, ki je ostavil prav dober spomin v vseh posetnikih tega naravnega večera.

Ljubljanska drama.

Sreda, 19.: »Danes bomo tihi«. A.

Četrtek, 20.: »Njus«. D.

Ljubljanska opera.

Sreda, 19.: »Seviljski brivci«. E.

Četrtek, 20.: »Mignon«. B.

Narodno gledališče v Mariboru.

Sreda, 19.: Zaprt.

Sport

Občni zbor S. K. Hribo za 12. leto njegovega obstoja bo 20. t. m. ob 19.30 v restavraciji Narodnega doma. Pozivljemo članstvo, da se istega polnočestvilno udeleži. — Odbor.

S. K. Primorje lavlja svojemu članstvu, da se vrši redni občni zbor kluba z običajnim dnevnim redom 6. januarja (na Sv. treh kraljev) ob 9., v slučaju nesklepnosti pa pol ure kasneje brez ozira na število navzočih. Kraj se sporoči pozneje.

Prvenstvo hazene v Zagrebu. Zadnje kolo hazenskih prvenstvenih tekem je prineslo sigurni zmagati Haška proti Gradanskemu s 5 : 0 (2 : 0) in Vesne proti Penkali s 13 : 1 (7 : 0). Hašk si je torej pridobil prvenstvo v tej sezoni. Vesna pa je na drugem mestu.

Kino

Tragedija ljubavi je naslov elegantni družabni-pustolovni drami, ki se igra sedaj v kino »Ljubljanskem dvoru«. Drama ima dva dela v glavnih ulogah priljubljena Mia May in drugi znani najboljši igralci. — Grofica Moreau hoče, da odpotuje s svojim možem iz Pariza, a istega pa zadržijo važni posli in mora grofica sama odpotovati. V vlaku med vožnjo jo napadejo težke slutnje, izstopi na prvi postaji, in se vrne s prvim vlakom nazaj. V istem kupeju je sedel tudi detektiv Beaufort, ki je takoj opazil njeno nervoznost — se za njo zanimal, pridružil in jo spremil v Pariz. Ko prideta oba v palačo sta našla grofa mrtvega na tleh. Takoj je bila obveščena policija in ko je ista iskala dokazov v palači je opazila grofica skozi okno človeka v elegantni salonski obleki in cilindrom, ki je nepremično zrl proti oknu palače. Na detektivsko prigravarjanje je ukazal policijski komisar tega človeka prijeti in odvzeti na policijsko stražnico. Bil je to André Rabatin, prijatelj umorjenega grofa. — Sumničnja proti njemu so bila preveč slaba in on je bil odpučen.

Grofica pa ni hotela, da se otrese svoje sumnje in ko ji detektiv Beaufort razloži, da bi bilo mogoče samo z veliko lokavostjo razkrinkati ubijalca, se je grofica s težkim srcem in samo iz ljubezni do svojega pokojnega moža oprijela težke vloge, da spelje Rabatina v mrežo in hlini proti njemu z ljubeznijo. — Približala se mu je v sumljivi igralec kot nečakinja bogatega Amerikanca Mr. Hopkinsa, katerega je predstavljali detektiv Beaufort. Tja je došla tudi Missette, ki je imela svojega ljubljence Ombradea. Ta ga je zapustila a on ni mogel, da živi brez nje ter je tudi došel v zloglasno igralecno, koder ga je spoznal neki policijski organ kot tatu, ki ga iskali — ali Ombrade mu je ušel. Umor grofa Moreau je ostal nepojas-

enjen, ter je samo na grofici ležala težka naloga, da s svojim ostrim pogledom in svojim ženskim čarom vmane zločina v zanjko in reši ta strašni zapleteni umor, pred katerim je bila polna brez vsake moči. — Delanja te drame so vrše mirno in so tako napeta, da bo vsak komaj pričakoval družega dela, ki se predvaja od petka do nedelje. Razen tega ima ta drama še drugo nameno. Igranje pod naslovom »Pariska grofica« v dveh delih ter igrajo isti igralci. Obi filma sta prvovrstna, o katerih govori celja Evropa. Ne zamudite si ogledati ta krasni film — prvi del, da zamorete potem slediti nadaljnje zanimive dele. — Kino »Ljubljanski dvor«.

Objave

× Izgubili so se od sobote na nedeljo važni dokumenti. Najditelja se usprošajo jih proti nagradi 100 Din vrne na listinah označeni naslov.

× Izgubilo se je 1 zvez magičniških ključev od Krokovega trga mimo Mestnega doma, Streliska ulica, Grubarjeva nabrežja, Privoz, Cesta v Mostu log. Pašten najditelj naj jih odda v upravništvo »Jutra«.

× Pomagajmo rešiti sokolski Tabor! tem, da posetimo »Primorski ples«.

× Aeroklub Ljubljana. Danes zvečer ob 8. uri v kavarni »Emona« damski salon zaradi ustanovitve Aerokluba sestane pripravljalnega odbora ter vseh prijateljev našega narodnega zrakoplovstva.

× Slovensko zdravniško društvo v Ljubljani. Tretja znanstvena seja se vrši v četrtek dne 20. decembra točno ob 5. uri popoldne v predavalnici zavoda za soc. hig. zaščito dece (splošna bolnica). Predava dr. Matija Ambrožič, šef zavoda: »Vloga zdravstva v zaščiti dece«. Demonstrira: 1.) Predavatelj: Empyemathoracis pri dojenčku. 2.) Dr. Tekla Konk: Statistični pregled vzrokov smrti dece v Ljubljani in okolici v zadnjih treh letih. — Odborova seja se vrši v petek dne 21. decembra ob pol 8. uri zvečer v knjižnici ženske bolnice. Ker je seja važna, se pričakuje udeležba vseh odbornikov.

Sodišče

LJUBLJANSKA POROTA.

Ljubljana, 18. decembra.

Dopolodne je stal vnovič pred poroto 19 letni France Podbevšek iz Raven nad Kamnikom. Podbevšek je imel razmerje z mladoletno Franciško Droic, ki pa je bila nenavadno krepko razvita. Dasi komaj 13 let stara, je potem svojega otroka še več tednov dojila. Otroček se živ. Obtoženec se je poleti pred poroto zagovarjal, da ni vedel, da to nenavadno razvito dekle takrat še ni imelo 14 let. Bil je sicer kljub temu obsojen, vendar pa je stol sedmorice v Zagrebu na ničnostno pritožbo dr. Trampuža v Kamniku razveljavil razsodbo in odredil novo razpravo. Na današnji razpravi so porotniki vprašanje, ali se je obtoženec v času svojega dejanja zavedal, da Droičeva še ni izpolnila 14 let, zanikali, naka je bil Podbevšek oproščen. Razprava je bila tajna.

Detomor.

Marija Mohar iz Kresnic pri Litiji je leta 1922 porodila nezakonskega otroka. Nezakonski oče Josip Vehovec je odšel med tem za dve leti k vojakom v Makedonijo in se pred odhodom dogovoril z Moharjevo, da jo po vojaški službi poroči. Toda Moharjeva se je v tem času zaljubila v Vehovečevega bratrance Franceta in tudi z njim zanosila, vendar pa je sad nedovoljene ljubezni skrbno zakrivala. Izgovarjala se je vedno, da ima kilo. Dne 4. novembra je na skrivaj porodila na stranišču in so našli kasneje novorojenčka na dnu greznice. Zdravniki je mrtvo truplo obducirali in ugotovili, da je bil otrok rojen živ, a je v greznici utonil.

Porotniki so zanikali vprašanje glede krivde detomora, potrdili pa so soglasno dodatno vprašanje, da je obtoženka kriva, da je zatajila porod, naka je bila Moharjeva obsojena samo na mesec dni strogega zapora, včevstvi preiskovalni zapor.

Jean de la Hire: **Lucifer** fantastičen roman v šestih delih

61 «Pilou, pomagaj mi!... Prižgi si električno svetiljko! In začni greti po tej-le črti in po tej! Jaz pa bom po onih-le dveh...»

Roke začno z noži opravljati svoje delo. In ko so na vseh štirih straneh ploskve izdobljeni blebi, se prikaže štirioklata gola skalnata ploskev, široka kakih petindvajset centimetrov.

«To so vrata, naslonjena na robove skale,» meni Pilou.

«Res,» potrdi Sainclair. «Od spodaj pa so brez dvoma pritrjena z železno prečko ali pa z zapah. Kljub temu jih moramo vzdigniti. Škoda, da naša »žaga« ne reže drugega kakor kovine. Tu pa imamo samo vulkansko skalo, ki... Sicer pa moramo tudi paziti, da ne povzročujemo ropota...»

Pilou tipje in liče v vratih mesta, kamor bi mogel zasidlati nož. Nič. Nyctalope premišljuje. Ostali pa nemo in tesnobno čakajo in strme v vrata, ki jih razsvetljuje Piloujeva svetiljka. Sainclair mrinja z zobe:

«Kaj, da bi se moral udati že pred prvo oviro?»

O, če bi ne bilo treba paziti, da se vse vrši neslišno! Dvema jeklenima krampoma bi se skala ne upirala dolgo, pa najsi bi bila še tako debela!... Toda James Conquett je izrečno opozoril, da je treba silno paziti, da gre delo tiho izpod rok. Res, da je skrivališče Warteckov bilo še daleč! Toda podzemski hodniki in rovi so silno akustični, vrhu tega pa še ona akustična soba...

Nyctalope se zamisli. Čeprav vé, da je premišljevanje o nemožnih stvareh brezplodno, vendar premišljuje: «Če bi Conquett vedel, kje leži Votla Skala z ozirom na Bermude!... Vthotapil bi se tja v skafandru!... Kje neki leži? Na severu, na jugu? V katerem koncu?... Kako dospeti tja drugače kakor pod zemljo?... Kako? Kako? In vedno in vedno se mu vračajo pogledi na ona skrivnostna vrata.

«Oho!... Kaj pa je to?...»

Nyctalope se skloni in si ogleda pozorneje to, kar je pravkar opazil. Zarek razumevanja mu šine v glavo in oči se mu zabliše.

«Pilou, pogledj sem!»

In mu pokaže tenko, fino, okroglo zarezo na ploči, ki jo je pravkar opazil. Premer tega majhnega kroga ne znaša niti en centimeter.

«Pilou! Stavim ne vem kaj, da je to električni gumb, in če nanj pritisnem s prstom, boš videl, da se bo pogrešnil. James je govoril resnico, ko mi je zatrdil, da ne ve vsega, in da je tega, kar mi ve povedati, bore malo. Bogami! Wartecki so previdni. Upoštevali so tudi to možnost, da bi morali včasih ostati dlje časa v palači ali vsaj v kleti, in so se oskrbeli s tajnim gumbom, misleč, da ga nepoklicano oko pač ne bo odkrilo...»

«Res je, gospodari!» odvrne zamišljeno Pilou. «Toda če pritisnete na ta gumb, kdo nam jamči, da se ne bodo samo vrata pogreznila, ampak morda oglasilo tudi zvonjenje zvoncev, ki bi nas izdalo...»

«Mislim sem na to, Pilou! Mislim pa tudi, da se v nobeno nevarnost ne moreš varno podati... Povsod moraš tvegati...»

«Vem...»

«In če smo se že lotili, moramo iti do konca! Če bi človek že v naprej vedel, da se mu posreči, o, potem bi življenje ne bilo težko. Veš morda ti za

kako drugo sredstvo, s pomočjo katerega bi mogel odstraniti ta vrata?»

«Ne, gospodari!»

«Jaz tudi ne. Že četrto uro stojimo tu. Poizkusil sem že vse. Če ne poizkusim še tega gumba, potem nam ostane le še dvoje: ali razblijemo vrata s sekirami, ali pa se vrnemo, odkoder smo prišli. Prvo pomeni alarm sovražnika, drugo pa ubožno izpričevalo nam samim. Torej, Pilou, jaz igram igro dalje in tvegam... Evol...»

Jean de Sainclair pritisne na gumb. Kakor je povedal že v naprej, tako se je tudi zgodilo. Gumb se je pod pritiskom udal. Obenem se je začelo mehko škripanje z oljem namazanah osi, in vrata so se na eni strani začela pogrezati v globino...

V tem času je imela v akustični sobi Votla Skale zopet službo Grisyl. Toda to pot ni čitala. Znanstvena revija je ležala zaprta pred njo na mizi. Grisyl pa se naslanja s komolci in sanja...

Odkar je videla onega rjavolasnega moža plemenite galske rase, ni Grisyl nič več čitala. Nov, dotlej nepoznan občutek se je vtihotal v njeno srce, in neka tuja melanholija ji je legla na dušo, ki je do tedaj živele le za subnarno eksaktno znanost.

Prvič v svojem življenju je Grisyl začutila nekaj čudnega v sebi, začutila je, da je ženska in ne samo neobčutno orodje, pripravljeno na vsak migljaj gospoda Glója s Schwalzrocka...

Grisyl sanja...

In v njenih sanjah se ji pojavljajo nejasne slike pozemskega življenja. Nejasne so, kajti Grisyl je tako malo, kaj se godi na zemlji. Nikdar še ni čitala drugih knjig kakor znanstvene in tehniške obzornike... Toda, včasih je zastadila v njih kak odmev iz zgodovine, anekdoto iz življenja, in takrat je zaslušla, da se pojavljajo meškim in ženskami na zemlji včasih neki čudni občutki: »ljubezen«. In sempatija je čitala, da se stvorijo med moškimi in ženskami vezi, in da žive ljudje v parih... Tako kakor Irena in oni kopastančelasi Gales, ki sta ležala skupaj, ko je vstopila v spalnico... O, kako lep je ta mož! Malta je v primeri z njim kakor opica, črni sužnji pa kakor strašila. In če pomisli na rdečelasi roč Warteckov, ne, Grisyl ne more pomisliti, da vladajo med njimi občutki kakor »ljubezen«. Ne, na zemlji je to vse drugače...

Hipoma prekine njeno sanjarenje kovinsko brnenje na njeni desnici. Nato se oglasi zvonec.

Domače vesti

• Iz tajništva JDS. Danes se vrši ustanovni občni zbor krajevne organizacije JDS v Planini pri Rakeku. Poroča dr. Rapa iz Ljubljane. Vsi prijatelji in somišljeniki so vladno vajljivi. Zbor se vrši ob 8. zvečer pri g. Klautu.

• Udeležencev politične šole od 9. do 13. novembra 1923. Slike smo prejeli in jih je tajništvo razposlalo vsem, ki so že plačali vsoto, javljeno v posebnem dopisu. Ostale udeležence vladno naprošamo, da čim prej poravnajo naročnino za slike, da bomo imeli račune v redu. — Tajništvo JDS.

• Rojstni dan kralja Aleksandra in Čehi. Kakor zadnjič na praznik našega ujedinenja, tako so se spominjali česki listi tudi ob rojstnem dnevu našega kralja v toplih besedah našega naroda in kraljeve dinastije. Poudarjajo, da ga ni vladarja v Evropi, ki bi bil prehodil s svojim narodom tako kalvarijo, kakor jugoslovanski vladar. «Venkov» zaključuje svoj članek, v katerem govori o naši vladarski rodbini, o junaštvu in zaslugah našega kralja in njegovega očeta, tako-le: «Odstraniti srbohrvatski spor je največja naloga kralja Aleksandra, ki mu ne prinese nič manjše slave in nekoč obudovanja zgodovincev, kakor njegovo junaštvo v bojih za narodno osvobodjenje. Da bi se mu i to posrečilo, to je voščilo, ki mu ga prinaša iz iskrenega bratskega srca k jutrišnjemu rojstnemu dnevu vse češkoslovanski narod.»

• Pogreb četa Petra Mrkonjića. V pondeljek so naše vojaštvo, jugoslovanski nacionalisti, zastopniki oblasti in številnih društev izkazali zadnje čast nekdanjemu soboru kralja Petra, Viktorju Merliaku. Za krsto je korakal tudi zadnji slovenski bojni tovariš Petra Mrkonjića, Aleksander Toman. Godba dravske divizije je svirala starem, navdušenemu Jugoslovancu na njegovi zadnji poti, katero je ustopil po težkem življenjskem boju. Naj mu bo lahka svobodna jugoslovanska zemlja.

• Naš «Rdeči križ» za gladujoče v Nemčiji. Na predlog mednarodnega «Rdečega križa» je daroval naš «Rdeči križ» 1000 švicarskih frankov za gladujoče v Nemčiji.

• Bolgarja plača vojne rekvizicije v Srbiji. Po naročilu bolgarske vlade je «Bolgarska banka» izdala bone za 150 milijonov levov, ki bodo služili za izplačilo vojnih rekvizicij v smislu konvencije, sklenjene prošli mesec v Sofiji. Bone so bili že izročeni naši vladi in se glase na London, New-York in Amsterdam, kjer bodo svojedobno izplačani.

• Mednarodni «Rdeči križ» za naše poplavlence. Iz Beograda poročajo: Mednarodni komitet «Rdečega križa» v Zenevi je sklenil, da pokrene akcijo pri vseh Rdečih križih za žrtve poplave v Jugoslaviji. V to svrhu se je obrnil na naš Rdeči križ v Beogradu z vprašanjem o iznosu škode, o številu ponesrečenih družin in o znesku denarja, ki bi bil potreben za pomoč oškodovancem.

• Smrtna kosa. V Ljubljani je umrl včeraj g. Josip Korošec, posestnik in restavratorec hotela «Lloyd», velik dobrotnik vseh narodnih društev. — Včeraj popoldne je umrla v splošni bolnici gđ. Milka Barbič, učenka pri Uršulinkah, v nežni starosti 14 let. Pogreb bo dne 20. t. m. ob 14. popoldne iz bolnice. — V Beogradu je umrl v najlepši mladinski dobi g. Herman Kocijan, pomočnik znanega ljubljanskega ateljeja «Helios», g. V. Bertera. Blag jim spomin!

• Volitve v cenilno komisijo in državni aradniki. Delegacija ministrstva financ nam je poslala z ozirom na našo včerajšnjo tozadevno notico sledeče pojasnilo: Volilno pravico v dobodinske komisije imajo samo dohodinski zavezanci (§ 181., 1. odst. zakona o osebnih davkih), dočim državni nameštenci že od maja 1921. od službenih prejemkov ne plačujejo več dohodnine, marveč srbijanski neposredni porez (§ 100., fin. zakona 1920-21.). Zato je samo ob sobi umerno, da se, kolikor nimajo poleg službenih še drugih dohodkov, niso sprejeli v volilno tmeniko za sedaj razpisane volitve. Delegacija je izdala samo volilni razglas in nobene druge odredbe.

• Redukcija učiteljstva na trgovskih šolah v Sloveniji. Pišejo nam: Glasom vesti iz Beograda je obvestil oddelček ministrstva za trgovino in industrijo ravnateljstva trgovskih šol v svojem področju, da se ukinejo službena mesta treh nastavnikov na trgovski šoli v Celju, na vseh drugih trgovskih šolah v Sloveniji pa po eno učno mesto. Trgovske šole v Sloveniji vzemljejo s svojimi avanturami po prebratu sedaj učiteljstvo, sedaj občinstvo, prav posebno pa starše, ki konaj zmagujejo denarne žrtve za šolanje svojih otrok. Mladine pa, ki venomer doživljajo izpremembe pri svojih vzgojiteljih, se že menda naša uprava sploh več ne usmili. Boj učiteljstva za honorarje, prekinitev pouka eksteriornih učnih moči, ki ne morejo za bog plačati poučevati na teh šolah, smo imeli v minulih šolskih letih na dnevnem redu. Letos, v avgustu, smo štali v listih široko razperjen razglas, s katerim se je vabilo interese, da zaprosijo za razpisana učiteljska mesta na trgovski akademiji in trgovskih šolah v Sloveniji. Zaznali so se proknaški, sedaj

pa se je ta kompetenčna zadeva obravnavala pri — redukciji in evo vam bre onim, ki so si usodili prositi za službo glasom tega razpisa. Ta redukcija pa ni bila niti konsekvantna; morda so bili morda kaj politični motivi ali pa prijateljstvo? Kaj radi bi doznali, kje se se zamogle izvršiti tako usodne pomote, ali pa je to mogoče upravna nesmiselnost sv. Birokracije?

• Borba proti alkoholu. Da se podpre akcija antialkoholnega gibanja, je ministrstvo za narodno zdravje ustanovilo v Beogradu posebno postajo za borbo proti alkoholu. Po potrebi se bodo take postaje odprle tudi v drugih krajih. Postaja v Beogradu bo imela biblioteko in muzej let davorano za sprejemanje. Beograjske pijance čakajo torej temni, ali — ako hoče — svetli dnevi: postaja bo imela indeksi vseh notoričnih pijancev v Beogradu ter bo skrbela za to, da ne dobe nikjer pijače. Notorične pijance bodo v posebnem vozu pripeljali na postajo ter jim določali delo ali pa zdravljenje. Ščasom se zgrade asili in sanatoriji za alkoholike.

• Ustanovni občni zbor «Društva za gojitev trestnosti». Včeraj popoldne se je vršil v zavodu za socialno-higijensko zaščito v Ljubljani na inicijativno načelnika zdravstvenega oddelka dr. Katliča ustanovni občni zbor «Društva za gojitev trestnosti», katerega so se udeležili poleg zastopnikov pokrajinske uprave med drugimi bivši veliki župan dr. Baltić, odbornica društva «Naše srce», ga. dr. Kraigherjeva, odposlanec JSS, dr. Riko Fux, za centralno tajništvo napredne akad. omladine Dolfe Schauer. Zborovanje je vodil v odsotnosti dr. Katliča načelnik oddelka za socialno skrbstvo dr. Goršič. V pobjljanju pijančevanja hoče doseči društvo svoj namen predvsem z javnimi shodi, predavanji, z objavljanjem člankov v časopisih, ustanavljanjem podružnic in podobnimi sredstvi. V svoj delokrog namerava pritegniti vsa kulturna društva in korporacije. V programu ima ustanovitev zdravilišča za alkoholike. Po nagovoru dr. Goršiča in sanitetnega referenta doktor Pirca se je razvila daljša debata, v katero so posegli kons. svetnik Janez Kalan, predsednik «Višnjega križa» na Polzeli, Vidle in dr. Fux. Za predsednika društva je bil izvoljen načelnik oddelka za zdravstvo, dr. Katlič, v odbor pa načelnik oddelka za socialno politiko doktor Goršič, vladna svetnika dr. Logar in dr. Ljubec, ga. dr. Kraigherjeva za «Naše srce», za napr. akad. omladino Dolfe Schauer, Jože Berdajs za «Svobodo» in Maks Asić.

• Ljudska visoka šola v Ljubljani. V nedeljo je predaval višji šolski nadz. profesor Wester o socialno-vzgojnih nalogah srednje šole. Po kratkem pregledu o sedanjem stanju našega srednjega šolstva je zahteval namen srednje šole: hoče nuditi potrebno splošno izobrazbo, ki je predpogoj nadaljnjemu razvoju vsakega izobraženca, zlasti še nadaljuje svoje študije na kakvi visoki šoli. Predavatelj se je pečal z različnimi poizkusi preureditve srednje šole. Trezno je zagovarjal humanistično srednjo šolo z vsaj enim starim jezikom. Nadalje je poudarjal, da so sedanje naše srednje šole preobtežene z učenjem modernih jezikov, zlasti pa postaja težka odločitev med francoščino in nemščino. S tehtnimi razlogi je pldiral za to, da bi se pri nas od prvega razreda dalje resno in temeljito poučevala nemščina, od 5. razreda dalje pa francoščina, tako da bi gojenci po dovršitvi srednje šole obvladovali vsaj en jezik, o drugem pa imeli precejšen temelj. Predavatelj je izrazil bojazn, da bi se nameravala, za našo državo enotna preureditev srednje šole ne obnesla, toda o tem bo itak odločala praksa. Nato je orisal dolgo vrsto nalog, ki jih ima srednja šola. Poudarjal je, da je premalo stika med šolo in domom. Omenil je težak socialno-materijalni položaj srednješolskega učitelja, ki ne more biti več kos veliki nalogi, ki jo ima vršiti srednja šola. Obširno je obravnaval današnje stanje našega srednješolskega. Zlasti negativne strani so se mu zdele poudarjanja vredne. Na podlagi avtentičnih izpovedi mladostnikov se je dalo razbrati, kako tudi pri nas vedno bolj prevladuje tip indiferentista, ki mu je šola breme; izven šole pa se zanima kvečjemu za sport, ples in slinjo. Sevoda vsega tega ni kriva naša mladina sama; mladina je do gotove meje vedno zrela svoje dobe. Ravno iz tega pa sledijo socialno-vzgojni in etični vidiki ter velike naloge, ki jih ima izvršiti srednja šola. Šolska uprava, vzgojitelji, starši in profesorji, naša mladina in naša široka javnost z vsem svojim življenjem, so prizadeti s srednjo šolo in njenimi nalogami. Zato je potrebna tudi skupna orijentacija. Debata, ki se je razvila po nadvse zanimivem predavanju, je misli g. predavatelja še potrdila.

• Razpisani službi. Zdravstveni svet za Slovenijo v Ljubljani razpisuje službo okrožnega zdravnika za zdravstveno okrožje Lukovica ter službo dispanzerske sestre za protituberkulozni dispanzer v Celju. Interesenti se opozarjajo na razpis v «Uradnem listu».

• Dobrovoljaška banka, d. d. v Zagrebu sklicuje na dan 23. decembra t. l. izredni občni zbor v svrhu izpopolnitve upravnega sveta ter spremembe nekaterih točk društvenih pravil, ki so potrebne za ožje sodelovanje tega zavoda z banko Češkoslovanskih legionarjev v Pragi. Dobrovoljaška banka, ki je temeljna gospodarska institucija naših jugoslovanskih dobrovoljcev iz vseh front svetovne vojne, bo s interesno skupnostjo s obo

na močnejših češkoslovanskih bank svoje posle znatno razširila ter pripomogla s to svojo zvezo tudi še k tesnejšemu gospodarskemu zblizanju naše kraljevine in češkoslovanske republike. Omenjena banka, ki se lepo razvija ima že nekaj mesecev svojo podružnico tudi v Ljubljani na Dunajski cesti št. 31.

• Maribor proti nemškim pretenzijam. Včeraj je poslala Jugoslovanska Matica po nalogu vseh slovenskih strank in narodnih društev ministrskemu predsedniku in ministrstvu trgovine in obrti v Beograd sledečo brzojavko: «Združene slovenske narodne politične stranke in kulturna društva Maribora najodločneje protestirajo proti podelitvi koncesije za nemško tiskarno ter sklicujejo za nedeljo javni shod na prostem, kjer se bo dokumentirala volja naroda proti uzurpatorni tendenci protidržavnih nemških elementov — proti onim, ki so avtohtoni slovenski narod stoletja zatirali in mu posledno odrekli eksistenčno pravico.»

• Mariborski drebič. V odbor mariborskega gospodarsko-političnega društva so bili izvoljeni razen že javljenih tudi: odvetnik dr. Boštjančič, brivec Fran Novak, preglednik pa sta prof. Brolih in doktor Heric. — V nedeljo 23. t. m. bodo trgovine v Mariboru otvorene do 17., da se obištvu omogoči nakup za praznike. Zadržna vest za 16. t. m. je bila pomotna. — Na mariborskem kolodvoru so aretirali neko žensko, ki se je pripeljala iz Polnikve brez voznega listka. Pri sodišču se bo morala zagovarjati radi goljufije.

• Spomlad v Maredoniji. Iz zapadne Maredonije ob Prespanskem jezeru poroča slovenski vojak, da vlada tamkaj sedaj, ko imamo le še nekoliko dni do božiča, prava spomlad. Visoki vrhovi, ki se dvigajo nad 2000 metrov, so pač s snegom pokriti, v dolini pa že cveto razne cvetlice: klinčki in vrtnice. Skoraj pomladansko vreme imajo tudi ob Ohridskem jezeru in v Bitoljski pokrajini.

• Perotni slučaj carinika Grünvalda v Celju. Obsojeni šidje Izak Levi, Rafael Levi, Izak Barh in Izak Finci, ki so vsled pravoreka porotnega sodišča v Celju svojo kazen doživljali že s preiskovalnim zaporom, niso dolgo uživali zlate svobode. Pod policijskim nadzorstvom so morali odpotovati v Zagreb, kjer jih je carinska oblast takoj spravila na varno, dokler se ne konča proti njim še nadaljnje postopanje carinske oblasti radi utihotapljanja monopolnega začarjenja podvrženega blaga.

• Samomor sarajevskega trgovca. Na Železniški progi Sarajevo-Višegrad so našli dve dni mrtvo truplo uglednega sarajevskega trgovca Pape. Skočil je z neke pešine 80 metrov globoko na progo, kjer je obležal mrtve. Vzrok samomora ni znan.

• Misteriozen zaboj. V Skopju sta prošli teden dva vojaka prinesla pred delavnico Riste Magdića neki zaboj ter potem odšla. Ker se nista več vrnila, je Magdić zaboj izročil komisarijatu. Ko se je iz zaboja začel širiti grozen smrad, ga je policija otvorila in našla v njem dva mrtva otročka. Oblast je uvedla preiskavo v tej misteriozni zadevi.

• Ponočni gost. Ponoči od petka na soboto je vdrl predrzen tat v gostilniške prostore g. Pergarja v Gosposdi ulici v Celju ter mu odnesel večjo vrsto denarja, ne da bi se dotaknil pijače. V isti noči je obiskal doslej še nepoznan tat tudi hotel Union, toda ni imel sreče. Prepodil ga je neki uslužbenec, ki ga je zbudil nenavaden ponočni ropot. Najbrž gre za eno in isto osebo, ki si je hotela nabrati nekaj denarja za božičnico.

• Tatovi pisalnih strojev na magistratu. V noči na 18. t. m. so tatovi pisalnih strojev obiskali še ljubljanske magistratne pisarne. Odnesli so iz obrtnega referata «Oliver» št. 15745, vreden 20.000 K.

• Restavracija P. Kožak, profe Ferline, Krekov trg, toč od 12. t. m. Colarič-Falešinski: dolejško žametno črmino, Kerino belo vino iz «Gadove peč», lastni pridelek in prvostavno vino priznanih vinarov. Specialiteta: letočni «burgundec».

× Opozarjamo na današnji oglas tvrdke G. I. Hamann, ki ima v nedeljo pred božičnimi prazniki svojo trgovino ves dan odprto.

× Danes zvečer v hotelu «Strukelj» fine letne in krvave klobase, pristna portugalska in izborna stara vina.

Pisarniška oprava
THE REX CO., LJUBLJANA.

Svarilo!

V zadnjem času opažamo, da neznani zlikovci trgajo lepake na naših reklamnih deskah, kar povzroča našim naročnikom precejšnjo škodo. Vsled tega opozarjamo, da bomo proti vsakemu storilcu, ki ga eravamo, sodno postopali. Dolžnost staršev je tudi, da svoje otroke v tem smislu podučijo. ALOMA COMPANY, anončna in reklamna družba v Ljubljani.

Gospodarstvo

TRŽNA POROČILA.

Novosadska blagovna borza (18. t. m.) Pšenica: baška, 79 — 80 kg, 2 odst., 4 vagoni 340 — 345; sremška, 79 — 80 kg, 2 odst., 5 vagonov 335. Ječmen: baški, 65 kg, 3 vagoni 262,5; baški, 67 — 68 kg, 2 vagona 267,5 — 270. Tursčica: baška, za mare-april, 50 odst. kasa, 10 vagonov 260; za februar, 5 vagonov 235; baška, 2 vagona 235; franko Brod, 2 vagona 265; za januar-februar, 100 odst. kasa, 1,5 vagona 225. Moka: baza «0», baška, 1 vagon 530; «6», 3 vagoni 325. Tendence nespremenjena.

Celjski trg (15. t. m.) Govedina: v mesnicah I. 25, II. 22,50, na trgu I. 22 — 25, II. 17,50. Teltnina: I. 35, II. 30. Svinjina: prašičje meso I. 32 — 35, slanina I. 43, II. 42, mast domača 44, ameriška 39, prekajeno meso I. 45 — 50, II. 45. Perutnina: piščanec 30, raca 40, gos 150, puran 100 — 150. Divjačina: zajec 60 — 70, srna 25. Mleko 3,75, surovo maslo 60, čajno 88, jajce 2,25 — 2,50. Moka: «00» in «0» 6,20, «2» 5,70, «4» 5,30. Sadje: jabolka 3 — 5, hruške 6, kostanj 2,50, luščeni orehi 28 — 30. Specerisko blago: kava Portoriko 64, Santos 44, Rio 40, sladkor v kristalu 21, v kockah 23, riž I. 11, II. 6,25 — 8,50, bučno olje 40. Žito: pšenica 380, riž 330 — 350, ječmen in oves 280 — 300, ilizol 600 — 650. Trda drva kvadratni meter 140 — 150, mehka 112 — 120. Krompir 1,25. Cene so stabilne.

Dunajski živinski sejem (17. t. m.) Dogon 2524 glav; od tega 940 iz Jugoslavije. Notirajo za kg žive teže v tisočih aK: volli 11 — 15, izjemno 19, bikli in krave 11 — 15, slaba živina 7 — 10. Cene so neznatno oslabele.

Žateški hmeljski trg (17. t. m.) Prošli teden je vladal na hmeljskem trgu mir, dasi je bila ponudba nekaj večja, nego v predhodnem tednu. Kupcev skoro ni bilo nobenih. Cene so popustile od 4000 na 3700 Kč za 50 kg. Nekaj blaga se je prodalo po 3800 Kč za 50 kg.

Imobiliziranje kapitala. Iz Beograda nam poročajo: Prošli teden je Narodna banka zavrnila prošnjo Jadranske banke za povišanje kredita za novih 30 milijonov Din. Nato se je upravni odbor Jadranske banke polnoštevilno pripeljal prošli petek v Beograd, da ponovno intervenira pri Narodni banki za povišanje kredita. Upravni odbor je utemeljeval svojo prošnjo m. dr. tudi s tem, da je Jadranska banka tekom zadnjih dveh let investirala v zgradbe več nego vse svoj akcijski kapital. Palača v Beogradu je izdala 7 milijonov, za hišo v Celju 12 milijonov in v Zagrebu 14 milijonov, skupaj torej 93 milijonov Din. Akcijski kapital pa znaša komaj 60 milijonov Din. V zgradbe investirani denar je za sedaj skoro brezplodno naložen, posebno zaradi tega, ker palača v Beogradu še ni dovršena in tudi ne bo uporabna v do glednem času, ker je morala banka zaradi pomanjkanja sredstev delo ustaviti.

Insolvenca velike tvrdice v Karlovcu. Veletrdica Filip Fröhlich in sinovi, odnosno Fröhlich in Bichler v Karlovcu je ustavila plačila. Podjetje ima veliko žago v Černomlju. Pasiva se cenijo na 15 do 18 milijonov Din. Med upniki se nahajajo nekatere zagrebške banke in nekateri veleindustriji ter veletrgovci. Zatrjuje se, da je glavni povod insolvence denarna kriza.

Jugoslovansko - češkoslovanski gospodarski stiki. Predsednik industrijske centralne v Beogradu g. Bajloni se je mudil te dni v Pragi, da s tamonjo tobačno režijo perfekcionira prodajo 200.000 kg našega tobaka. Ob tej priliki je imel g. Bajloni razgovor s sodrušnikom «Prager Presse» glede češkoslovanske - jugoslovanskih stikov. G. Bajloni je izjavil med drugim: V svrhu obojestranskega navezanja in utrditve gospodarskih stikov je potrebno, da se obrtniki, trgovci,

industriji in finančni krogi medsebojno dobro spoznajo in se na licu mesta osebno potožijo o razmerah v dotični državi. V to svrhu je potrebno, da se priredijo velike vsprej dobro organizirane ekskurzije teh interesentskih krogov iz Jugoslavije v Češkoslovansko in obratno. G. Bajloni poudarja potrebo temeljite priprave takih ekskurzij. Marca 1924. bo obiskal Beograd prof. dr. Hodáč. Pri tej priliki se bo obravnavalo tudi vprašanje organizacije takih medsebojnih ekskurzij.

— Nov bančni polom. Iz Zagreba poročajo, da se nahaja Srpska frukogorska banka v Sremskih Karlovcih pred polomom.

— Kreditiranje tovarniških pristojbin pri južni železnici. Generalna direkcija državnih železnic v Beogradu objavlja, da je odbor za prevzem južne železnice pri prometnem ministrstvu sklenil odlok, po katerem veljajo predpisi južne železnice o kreditnem dovoljenju tovarniških pristojbin in drugih take na progah državne uprave južne železnice v Ljubljani do 1. januarja 1924. Po tem datumu se razširijo zadevni predpisi državnih železnic tudi na proge južne železnice v naši državi.

— Prošli teden na novosadski blagovni borzi. Iz Novoga Sada poročajo: Promet je bil prošli teden zelo živahen in je bilo mnogo zaključkov v vseh produktih, posebno pa v novi tursčici. Tendence, ki je bila sprva čvrsta, je proti koncu tedna oslabela. Celokupni promet v problem tedna je znašal 501 vagon; od tega 328 vagonov tursčice, 50 pšenice, 47 moka, 37 otrobov, 17 fižola, 3 čebula in 1 vagon krompirja.

— Produkcija opija v naši državi se ceni letos na 45.000 kg in je mnogo manjša nego v predhodnih letih.

Domače borze

18. decembra:

ZAGREB. Na tržišču z efekti je bilo poslovanje zelo slabo. Nekaj več zanimanja je bilo za Eskomptno ter Jugoslovansko. Vsi ostali papirji so prilično zanevarjeni. — Na tržišču z devizami je bil promet slab. Poslovanje se je gibalo največ v devizah na Dunaj, Italijo in Prago. Blaga je bilo na tržišču dovolj. Notirale so devize: Dunaj 0,12375 — 0,12575, Bruselj 0 — 405, Budimpešta 0,44 — 0,47, Bukarešta 43,75 do 46,75, Italija izplačilo 383,25 — 386,25, Kristijanija 1221,5 — 1231,5, London izplačilo 386 — 389, ček 385 — 388, Newyork ček 87,8 — 88,8, Pariz 460 — 465, Praga 258 — 261, Sofija 0 — 65, Svica 1543,25 — 1553,75, Varšava 0,0033; valute: dolar 86,625 — 87,625, avstrijske krone 0,12175 — 0,12375, češke krone 253,5 — 256,5, francoski franki 455,5 do 460,5, madžarske krone 0 — 0,80, levi 40,5 — 43,5, lire 378,5 — 381,5; efekti: Eskompta 156 — 161, Hipotekarna 95 do 96, Jugoslovanska 142 — 143, Ljubljanska kreditna 220 — 225, Prastredion 972,5 — 977,5, Slavenska 107 — 109, Eksploatacija 220 — 225, Sečerana Obiljek 2380 — 2390, Nihag 180 — 182,5, Gutmann 1820 — 1850, Slavka 825 — 850, Slavonija 205 — 208, Trbovlje 910 do 925, Unioa 1000 — 1050, 7% investicijsko 58 — 60.

BEograd. Blaga je bilo dovolj. Narodna banka je intercenirala nekoliko le v devizah na Zenevo. Notirale so devize: Amsterdam 3390 — 3400, Dunaj 0,1245 — 0,12455, Budimpešta 0,46 do 0,465, Bukarešta 44,25 — 45, Zeneva 1547 — 1548, London 387 — 387,5, Milan 384,75 — 385,5, Newyork 88,5 — 88,65, Pariz 461 — 462, Praga 259,5 — 259,75; valute: levi zaključek 60, levi zaključek 57,50, francoski franki zaključek 464, češke krone zaključek 258,50; efekti: Narodna banka zaključek 4080.

Lastnik in izdajatelj: Konzorcij «Jutra». Odgovorni urednik: Pr. Brozović. Tisk Delniške tiskarne, d. d. v Ljubljani.

Gospod

išče sobo s separatnim vchodom in električno razsvetljavo. — Pisemne ponudbe z navedbo cene pošlji na «Soliden» na Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg 3. 4779

Pisalni stroji, potrebšćine
(gospodarske)
LJUBLJANA
Šelburgova ulica 6/1
I. BARRAGA.

Tovarna za zrcala

z vsem inventarjem se prodaja po niski ceni. Nabava se v ljubljanski okolici tik kolodvora. — Reflektanti naj naslovijo ponudbe pod «Tovarna zrcala» na ALOMA COMPANY, Ljubljana.

Za božič!

Obdarite najprimernejše svoje drage s priznano najboljšimi izdelki trvdke

Drago Schwab
Ljubljana, Dvorni trg 3.

Oglejte si največjo zalogo vsakovrstnih oblik za gospode in dečke, zimnikov, kožuhov, raglanov, ulstrov, dežnih plaščev, usnjenih suknjičev itd.

Lastni izdelki! Znižane cene!

Prvovrstno angleško in češko suknjo v nadrobni prodaji.

Perilo! Modni in športni predmeti!

Ravnokar dospeli benečanski šali!

Crepp de Chine po konkurenčnih cenah
Din 118.

R. Sinkovic nasl. K. Sosa
Ljubljana, Mestni trg 10.

